

ANTS URO

**SUMERLASTE
SEADUSI**

**THE LAWS
OF SUMER**

TALLINN, EESTI (ESTONIA) 1940

*Nash
1943
8-106*

SUMERLASTE SEADUSI THE LAWS OF SUMER

TÕLKINUD RUNOKIRJAST
TRANSLATED FROM CUNEIFORM BY

ANTS URO

JURIOLOGIA

K. O. G.

AUTORI KIRJASTUS
TALLINN, EESTI (ESTONIA). 1940

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

HUMANITAAR-
RAAMATUKOGU

Published by

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk 2. 1940.

S I S U :

	Lhk.
1. Sumeri rahvas	5
2. Pärimise seadusi	8
3. Abielu seadusi	15
4. Tööliste seadusi	19
5. Lugemisharjutused	20

C O N T E N T S :

	Page
1. Sumerian people	5
2. Inheritance laws	8
3. Marriage laws	15
4. Labor laws	19
5. Reading exercises	20

Laur.

SUMERI RAHVAS

Sumeri runokirjaga savitahvleid leiti maa-alalt lõuna poole Kaspia merd, eriti Tigriise ja Euphratese jõgede alamjooksult ajavahemikus 2000 a. en. Kr. kuni 700 a. en. Kr. On kindlaks tehtud, et iseseisva Sumeri riigi lõpp (sellel maa-alal) oli umbes 700—800 a. en. Kr. Sumeri rahvas võis ju kaua veel elada seal võõraste valitsejate all isegi kuni Kristuse sündimiseni, sest mõnede teadlaste arvamisel on piibli samaarlased muistsed sumerlased. Igatahes sumeri kirja tarvitati veel sajandeid peale sumeri riigi langust, nii kui meie ajal ladina keelt. Lähi-Ida riikides kirik ja kohus olid väga pikaldased vana kirja maha jätma.

Enamiku teadlaste arvamisel on sumerlased sisse rännanud Lähi-Idasse väga varajasel ajal, nii umbes 4000 a. en. Kr., tulles ida poolt. Selle kohta leidub tõendusi ka vanades hiina kirjades. Kaevamised on ilmsiks toonud Induse jõe orus ühe muistse linna varemeis hulga sumeri runokirjaga savitahvleid, pärit 3000 a. en. Kr. Rahvas, keda sumerlased eest leidsid uuel kodumaal, oli metsik ja arvatavasti värvilt must, ilma kirjata, kunstita ja täiesti algastmelisel kultuurilisel tasemel. Sumerlased said kerge vaevaga maa peremeesteks, kuna pärismaalased moodustasid alama klassi, s. o. olid orjad. Orjade pidamine oli sumerlaste juures harilikult kombeks. Aegamööda omandasid orjad oma peremeestelt nende kultuuri ja kirja. Maailm oli ärkamise ajajärgus. Juudid olid põgenenud Egiptusest ja vallutanud Palestiina. Kreeklased olid loonud oma kirja ja tõusnud kõrgele kultuurilisele tasemele. Rooma

riik oli rajamisel. Sumerlased, sissepiiratud lõunast ja läänest peale- tungiva Vahemere raassi ja tema segurahvaste poolt, langesid oma mitmetuhande aastase kultuuriga võõraste ikke alla umbes 750 a. en. Kr. Juudi ja orja soost Assüüria riik, mis tekkis ajajooksul Sumeri enda pinnal, hävitas kogu sumeri rahva ja tema suurlin- nad: Ur, Babülon j. t. Assüüria kirjades nende kuningad hoop- levad, kuidas nad kogu sumeri rahva maalt välja saatsid asumi- sele, tapsid ülejäänud ja müüsid orjadeks sumeri kuningad ja preest- rid. Säärane on ülevaade kurvast sumerlaste ajaloost.

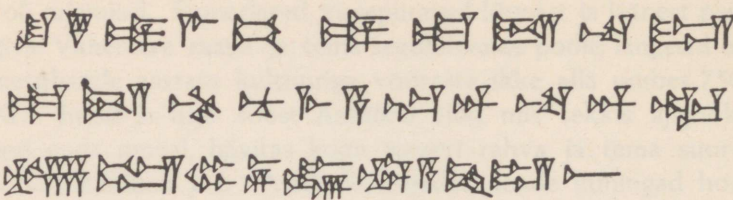
Kui kreeka sõjapealik Xenophon (400 a. en. Kr.) rändas oma kümnetuhandepealise sõjaväega sellest maast läbi, kus varem ela- sid sumerlased, leidis ta eest mitmesuguseid eri nimega väikesi suguharusid. Seal, kus seisis vanasti kuulus Babülon, tuiskas ul- gudes kõrveliiv, kui jutustades lugusid kuulsast minevikust. Mar- morist templisambad lamasiid poolmaetuna kui surnuluud ümber- kaudses eluta kõrves. Aegajalt on ilmunud kirjeldusi sumeri rahva kohta, kuid kes see rahvas oli ja kust ta tuli, on jäänud seniajani selgitamata. On kuulda olnud ka mõtteavaldusi, kui oleksid sumerlased hõimurahvas meile, soome-ugri rahvastele. Sellepärast toon ära siin mõned tõlked sumeri runokirjast, mis on ära kirjad originaalseist savitahvleist Londoni muuseumis.

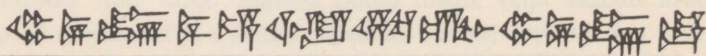
Sumeri runokiri on häälamisega ja koosneb silpidest. Ainult täishäälikud esinevad üksikute tähtedena. Tähed on moodustatud ühest, kahest või kolmest noolest, mis omavahel kujutavad risti, nurka, asetatud kõrvuti, teineteise ette jne. Sumeri keeles ei tarvitatud artikleid. Asesõnades sugude vahel vahet ei tehta.

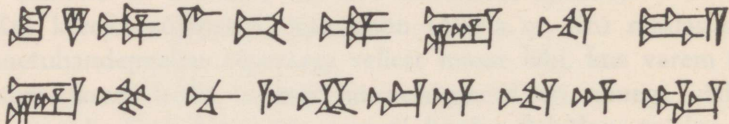
P. S.

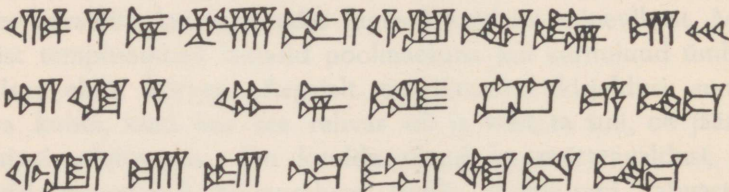
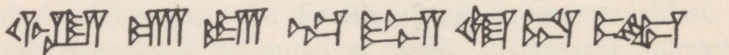
Lähemas tulevikus kavatsen avaldada trükis tõlkeid sumerlaste usust, ilmalikkudest lauludest, ringmängudest jne., et tutvustada eestlastele Sumeri kultuuri.

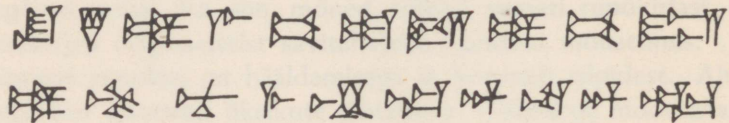
A. U.

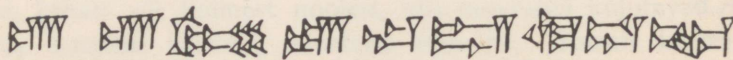
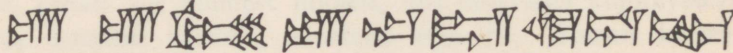
1.

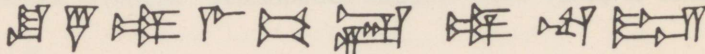

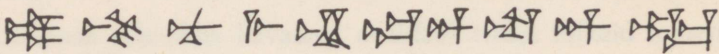
5.

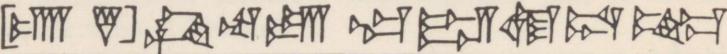
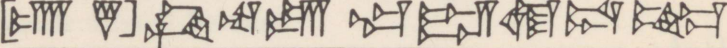

10.

15.

1. Sureb ära poeg läheb tema isale pärandus,
If a son dies the inheritance will go to his father,
  2. Isa oma nimele peab pärandama,
On father's own name must inherit,
  3. Sugulasi pole minijal kedagi, enda üksi,
Daughter in law has no relatives nobody, alone,
  4. Minija osa samuti saab, kui vaene minija ise.
The daughter in law also gets a share, if she is poor.
-

5. Sureb ära poeg läheb tema emale pärandus,
If a son dies the inheritance will go to his mother,
  6. Ema oma nimele peab pärandama,
On mother's own name must inherit,
  7. Minijal sugulasi pole, samuti üksinda, minija vaene,
The daughter in law has no relatives, also alone and poor,
  8. Maksuta minija lambaid saab ja maad,
Without paying she gets some lambs, and land,
  9. Samuti karja, tähendab: enda loomad temal tugi.
Also cattle, it means: her own animals are her support.
-

10. Sureb ära poeg läheb isale tema pärandus,
If the son dies the inheritance will go to his father,
  11. Poeg oma nimele peab pärandama
The son on his own name must inherit
  12. karja minijale, tähendab: enda loomad temal tugi.
cattle to daughter in law, it means: her own animals are her support.
-

13. Sureb ära poeg läheb emale tema pärandus,
If the son dies the inheritance will go to his mother,
  14. Poeg oma nimele peab pärandama
The son on his own name must inherit
  15. karja minijale, tähendab: enda loomad temal tugi.
cattle to daughter in law, it means: her own animals are her support.
-

知 聖 出 國 之 山 金 風
世 出 國 之 山 金 風
何 子 出 國 之 山 金 風
何 子 出 國 之 山 金 風

20.

何 子 出 國 之 山 金 風
何 子 出 國 之 山 金 風
何 子 出 國 之 山 金 風

何 子 出 國 之 山 金 風
何 子 出 國 之 山 金 風
何 子 出 國 之 山 金 風

25.

何 子 出 國 之 山 金 風
何 子 出 國 之 山 金 風
何 子 出 國 之 山 金 風

何 子 出 國 之 山 金 風
何 子 出 國 之 山 金 風
何 子 出 國 之 山 金 風

30.

何 子 出 國 之 山 金 風
何 子 出 國 之 山 金 風
何 子 出 國 之 山 金 風

16. Sureb ära poeg läheb naisele naise pär-
If a son dies wife's inheritance will go to wife,
17. andus, varem tema kõik
earlier, he must all
18. naise oma nimele peab pärandama,
inherit on wife's own name,
19. et kui tema sureb, peab ise oma.
that when he dies, she keeps her own.
-
20. Sureb ära poeg läheb naisele naise pärandus,
If a son dies the wife's inheritance will go to wife,
21. Naise oma nimele peab pärandama,
on wife's own name must inherit,
22. loomad saavad tähendab talle.
the animals, it means, she gets.
-
23. Sureb ära poeg läheb jägu teenijale,
If a son dies a share will go to servant,
24. Jägu teenijale — need pead peavad head
A share to the servant —, those heads must be good,
25. olema, peavad rammusad ja elusad lambad olema,
fat and living lambs must be they,
26. saab tasuks endale pead, keda üleval (?) peab, kui ennem
gets for reward the heads, which she keeps up, if before
27. loomad tasa on teenitud.
the animals are earned even.
-
28. Sureb ära poeg läheb sugulasele pärandus,
If a son dies, the inheritance will go to the relative,
29. kes maha istutab nisu (?), lõikab tema pärast ise,
who plants the wheat (?), will cut later himself,
30. lõikab tema, kes maha istutab nisu (?), nii et maad
cuts he, who plants the wheat (?), so the land

31. Selle, kes maha istutab, põldu harib, lõikab poole,
belongs to him, who plants, tills the field, cuts a half,
32. lõikab poole tasu eest, et tema lõikab ise maha.
cuts a half for reward, that he himself cuts down.
-
33. Sureb ära poeg läheb sugulasele kui maa, kel pole
If the son dies, the land shall go to relative, who has no
34. omal loomasid, — pärandab ka loomad.
animals, — he inherits also the animals.
-
35. Sureb ära poeg lähevad orjad sugulasele, sest
If the son dies the slaves will go to relative, because
36. põllumaad harib, kuna põldu temal harida
tills the ground, and to till the ground
37. üksinda ei ole jõudu ja peab palkama endale
alone he has no means to do it, and must hire
38. tasu eest orjasid abiks, seepärast orjad temale lähevad
the slaves for help, for that reason the slaves will go to him,
39. saab nii tuge; nemad koos pärandusega lähevad,
so he will get support, they will go together with inheritance,
-
40. seepärast orjad temale lähevad, kes pärandanud maad.
therefore the slaves will go to him, who has inherited the lands.
41. Tema maha siis istutab, temal abiks tema orjad,
He then plants, the slaves are helping him.
42. Seepärast orjad kuuluvad temale, tema siis istutab.
Therefore the slaves belong to him, he then plants.
43. Kasvab tema orjast pärija poeg, üksinda tugi
Grows a heir son from his slave, only support to the
44. emale, teenija võtab (naise), peab ise orja tema, ori enda,
mother, takes a servant (wife), keeps himself a slave, a slave his own,
45. temale kuulub, ja harib põldu, nii koduta tema pole.
belongs to him, and tills the field, so is not without home.
-

此 古 國 無 [會] 此 [會] 此 古 國 無
 此 古 國 無 [會] 此 [會] 此 古 國 無
 此 古 國 無 [會] 此 [會] 此 古 國 無

此 古 國 無 [會] 此 [會] 此 古 國 無

50. 此 古 國 無 [會] 此 [會] 此 古 國 無

1. 此 古 國 無 [會] 此 [會] 此 古 國 無
 此 古 國 無 [會] 此 [會] 此 古 國 無
 此 古 國 無 [會] 此 [會] 此 古 國 無
 此 古 國 無 [會] 此 [會] 此 古 國 無

5. 此 古 國 無 [會] 此 [會] 此 古 國 無
 此 古 國 無 [會] 此 [會] 此 古 國 無
 此 古 國 無 [會] 此 [會] 此 古 國 無
 此 古 國 無 [會] 此 [會] 此 古 國 無
 此 古 國 無 [會] 此 [會] 此 古 國 無

46. Suureneb orja poeg, läheb tema teenijale (?) pärandus,
Grows up the slave's son, the inheritance will go to his servant (?),
47. Ori põldu harib, kuna pole sugulasi
the slave tills the field, because there are no relatives,
48. kes maad pärandaks, ega lapsi.
who would inherit the land, nor children.
-
49. Sureb ära poeg läheb pärandusest löiv kohtu maksudeks, määratud
If a son dies a share will go for court costs, destined
50. kinnitamise kuludeks, päranduse kinnitamise eest.
for affirmation expenses, for affirmation of the inheritance.
-

1. Saab kellegi teenija mehele, pärast lähevad lahku,
If somebody's slave gets married, later they will go apart,
2. nemad ära lahutud karistuseks saavad.
for punishment they will be separated (divorced).
3. Teenija mehele, pärast lahutust annab ära nime, oma
The servant, after the separation, gives her name away to the man,
4. mehelt, kellest läheb lahku ja lahus elab
from her husband, from whom is separated and lives apart
5. saab endale surmani abi, nime annab ära lahkudes.
gets support until death, the name she gives away after departing.
6. Lähevad lahku tasa, nemad tasa lahutakse,
If they go apart peacefully, peacefully will they be separated,
7. Vanemate kinnitust abielu lahutamiseks paluda ennem tarvilik, ilma ei lähe.
Parents' consent is needed for separation, without it will not go.
8. Maksud maksab teenijale olenedes kuidas
Alimony he shall pay depending upon
9. mehe teenistuse tasu suurus ehk kui suur pärandus.
The size of husband's pay or inheritance.

1. Saab keegi mehele pärast kui kellegist on lahutud,
If somebody gets married after being separated from somebody,
2. Teenija maksab lahutud saanud mehele päritud surmani
The servant pays back the alymony she got (cattle) to the separated man
3. abi tagasi. On toetuseks saanud karja võõrastele keelatud temal ära anda.
It is forbidden to give away the cattle she has got to others.
4. Maksab, — olenedes kuidas kari.
(she) pays, — depends how is the cattle.
5. Pärast, kui nemad on lahutud, saab teist toetust, ise elab, ja
After they are separated, she makes her own living, and
6. mehele, päritud surmani abi, tasumine kestab eluaeg teise surmani.
keeps up paying to the man all her life until death.
7. Kui maksab võlad ennem, — võib abielluda teist korda.
If she pays the debts earlier, — she can marry second time.
8. Seepärast, kui nemad on lahutud, peab kari olema tagasi antud, ei
Therefore, when they are separated, the cattle must be given back, cannot
9. saa pärandada kellegile neid kuni kari tasa.
inherit them to nobody before the cattle is even.
10. Seepärast kui nemad on lahutud, sugulastele karja anda ei tohi.
Therefore when they are separated, cannot give the cattle to relatives.
11. Ennem keelatud abielluda teist korda.
Before it is forbidden to marry second time.
12. Karja, kui nemad on lahutud, omale peab päriselt, kinnitamata,
If she keeps the cattle for herself, without affirmation,
13. karja ei tasu surmani tagasi, — vägise võtmisele kuulub.
(she) wil not recompence the cattle until death, — it will be taken away
by force.
14. Seepärast katsub anda neid edasi kellegile, et maksta vähem.
Because she tries to give them away to somebody, to have to pay less.

1. ㄅ ㄆ ㄇ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ
ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ
ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ
ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ

5. ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ
ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ
ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ
ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ
ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ

10. ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ
ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ
ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ
ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ
ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ

15. ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ ㄏ

1. On kel põllutööl tööline, saab vähe tasu,
If somebody has a farm laborer, who gets a small pay,
2. Teenib ilma palgata, tasuma oma võla eest peab,
Works without pay, must pay for his debt,
3. Teenitud palga andma tööline (?) oma võla eest peab,
Earned pay he must give for his debt,
4. Palga tasu läheb lõivu tasumiseks,
Wages will go for a debt payment,
5. nii saab võla eest tasuta teenima,
so he will serve without a pay,
6. Sest kui võla lõivu tasu enam, kulud suurenevad enam,
Because if the debt payment is larger, the expenses increase more,
7. häda maksudega, tasuta teenib.
in trouble with payments, serves without pay.
8. Palub sugulastelt endale laenu lõivu tasumiseks,
Asks a loan from relatives for paying the debt,
9. võlad suurenevad, oma sugulased võlgades,
the debts increase, own relatives get into debts,
10. Põllust vähe aga teenib, hea maa on, tasuvus
From land earns little, if the land is good, income
11. suureneb enam, pea võlg väheneb, võlgadest maa
increases more, main debt decreases, the land from debts
12. lahti saab, tasumine on kergem, maksud muutuvad
gets free, payments are easier, the payments are getting
13. vähemaks, kui võlg tasutud, maksud vähenevad maa eest.
less, when the debts are paid, the payments are less for land.
14. On maa keskmine, tasub maksud, võlga on kes aga oma sugulastele, vaevalt tasub.
If the land is medium, he pays for land, but who is debted to his relatives, barely pays.
15. On maa halvem, raske tasuda, elu raske, üksi pea, — peab nii tasuta teenima mehike.
If the land is poor, hard to pay, life is hard, alone head, — must serve without pay, poor fellow.

11

mi - na pe - an, mi - na pe - an, me - hen

sa - an, kur - diin me - hen kets - a - an, 11

kur - diin me - hen kets - a - an, kur - diin koled -

a - an, kur - diin pimed - a - an, kur - diin ab -

bi - kaes - a - an, üks - in elan kurdile, kelle

päri - jan im - etan, kellen naise, kellen

nais - e - en, sama pe - an, sama hime - a - an.

an, koled - an, pimed - a - an, koled - an ab -

bi - kaes - a - an, kellen naise, kell - en

nais - en, sama pean, sama hime - a - an,

kurdile kui läin - ud ol - en, har - jun

mi - na pean, pär - ast ket - ran, teen - in,

orjan, mi - nu elu ean... j.n.e.

Ebl.
QV Rikpl. 196
Nr.

7
380
10/9

A
13676

5733292

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00573329 2